



श्री.जयदिप डाकरे सर



श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयता - चौथी (25 नोव्हेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

१४. मिठाचा शोध

पाठ वाचून प्रश्न तयार करा.

फार फार वर्षांपूर्वीची ही गोष्ट आहे. इतक्या पूर्वीची, की त्या काळी माणूस जंगलामध्ये गुहेत राहत असे आणि कंदमुळं खाऊन पोट भरत असे. शिकार करून प्राण्यांचं मांस खात असे. त्याला अन्न शिजवून किंवा भाजून खाणं, हे माहित नव्हतं. इतकंच काय, पण तो कंदमुळं खात असे तीही तशीच अळणी म्हणजे मिठाशिवायच. आज आपण एखादा पदार्थ मिठाशिवाय खाऊ शकणार नाही; पण त्या काळी मीठ म्हणजे काय हेही त्याला ठाऊक नव्हतं.



एके दिवशी असंच जंगलामध्ये भटकताना एका आदिमानवानं काही हरणांना ठरावीक जागी एका झाडाच्या बुंध्यापाशी असणाऱ्या दगडांना चाटताना बघितलं. बरेच दिवस त्यानं या गोष्टीचं निरीक्षण केलं. त्याला खूप आश्चर्य वाटलं. मग त्याच्या मनात कुतूहल जागृत झालं. 'काय असेल बरं हे ? ही हरणं रोज का बरं या जागी हे दगड चाटतात ? आपणही बघूयात का चाटून ?'

त्याच्या मनात शंका आली आणि लगेच शंकेचं समाधान करण्यासाठी त्यानं तेच दगड चाटून पाहिले, तर काय ! एक वेगळीच, पण मजेदार चव त्याच्या जिभेवर रेंगाळायला लागली. त्याला ती खूप आवडली. तो रोज त्या जागी येऊन तो दगड चाटू लागला.

तो दगड म्हणजे काय होतं हे माहित आहे का तुम्हांला ? तो होता खनिज मिठाचा दगड. खनिज मीठ म्हणजे ज्याला आपण 'सैंधव मीठ' म्हणतो.

त्यानंतर त्याला एक युक्ती सुचली. त्या दगडाचे त्यानं तुकडे केले. ते तुकडे आपल्या गुहेत नेऊन ठेवले आणि कंदमुळं खाताना रोज थोडा थोडा दगड चाटू लागला. त्याला आता जेवणात खूप मजा येऊ लागली. हाच दगड फळं खातानाही तो चाटू लागला. असे खूप दिवस गेले आणि एके दिवशी ते तुकडे संपले. मग त्यानं आधीच्या जागेवरून आणखी दगड आणले; पण त्या दगडांना पूर्वीची चव नव्हती. मग त्या आदिमानवाला पुन्हा बेचव, अळणी जेवण खाणं भाग पडू लागलं. आता त्याला शांतपणे बसून राहवेना. त्या दगडाचा शोध घेण्याचा त्यानं खूप प्रयत्न केला; पण तो दगड काही त्याला मिळाला नाही. आता काय बरं करावं ! असा विचार करताना चालत चालत तो त्या जंगलाच्या टोकापाशी म्हणजे जिथे जंगल संपतं अशा जागेवर येऊन ठेपला.

त्याला दिसली एक वेगळ्या प्रकारची माती. ती खूप लांबवर पसरलेली होती आणि त्या मातीनंतर पाणीच पाणी खूप लांबवर पसरलं होतं, की तिथे जाणं शक्यच नव्हतं. त्याला पुन्हा कुतूहल वाटलं.

ते लांबवर पसरलेलं पाणी म्हणजे होता अथांग समुद्र आणि ती वेगळ्या प्रकारची माती म्हणजे वाळूनी भरलेला समुद्राचा किनारा, जो या आदिमानवानं प्रथमच पाहिला होता.

तो चालत चालत त्या समुद्राच्या पाण्यात गेला आणि काय आश्चर्य ! ते पाणी त्याच्या हातापायांना झोंबू लागलं. का, माहीत आहे ? आदिमानवाच्या हातांना आणि पायांना बरंच खरचटलं होतं. जंगलातले काटेकुटे, दगड यांमुळे पायांना बऱ्याच जखमाही झाल्या होत्या. त्यामुळे समुद्राच्या पाण्यामुळे झोंबणं सुरू झालं. त्याला आश्चर्य वाटलं, कारण नदीचं पाणी तर त्याला माहीत होतं, पण ते असं कधी अंगाला झोंबलं नव्हतं. मग पुन्हा त्यानं त्यावर विचार करायला सुरुवात केली. त्यानं थोडं पाणी पिऊनही पाहिलं आणि काय आश्चर्य ! ती चव त्याला ओळखीची वाटली. त्याला खूप आनंद झाला. खनिज मिठाचा जो दगड त्यानं चाटला होता, तशीच चव या पाण्याची होती.

मग त्यानं विचार केला. जेवण म्हणजे कंदमुळं. ती खाताना मधूनमधून हे पाणी प्यायलं तर ? पण ते काही त्याला जमेना. ती चव त्याला हवी होती. ते पाणी त्याच्या गुहेपर्यंत नेणंही त्याला शक्य होत नव्हतं. 'काय बरं करावं !' मग पुन्हा त्यानं विचार करायला सुरुवात केली.

त्याला एक युक्ती सुचली. त्यानं समुद्रकिनाऱ्यावर जरा लांब एक खड्डा खणला. त्यात समुद्राचं पाणी साठवलं. मग उन्हामुळे त्या पाण्याची वाफ झाली आणि त्या पाण्यातले क्षार म्हणजे सध्याचं आपण खातो ते मीठ, त्या खड्ड्याच्या तळाशीच राहिलं. मग त्या आदिमानवाला ते सहज आपल्या गुहेत नेता आलं. यानंतर आदिमानवाच्या जेवणाला मस्त चव आली !

(काल्पनिक)

– अंजली अत्रे

हा पाठ ऐका लेखिका अंजली अत्रे मॅडम यांच्याच आवाजात खालील लिंकवर

व्हिडिओ पहा



पाठावर प्रश्न तयार करा.टेस्ट सोडवा.

ऑनलाईन टेस्ट



९. शाब्दिक उदाहरणे : बेरीज - वजाबाकी

बेरीज

- ◆ उमाकाकूनी पाच किलोग्रॅम तूरडाळ ३४५ रुपयांस आणि वीस किलोग्रॅम तांदूळ ७८९ रुपयांस विकत घेतले, तर उमाकाकूनी एकूण किती रुपयांची खरेदी केली ?

		रीत
कोणती माहिती दिली आहे ?	तूरडाळ व तांदूळ यांची किंमत दिली आहे.	तूरडाळीची किंमत ₹ ३४५ तांदूळाची किंमत ₹ ७८९
काय विचारले आहे ?	एकूण खरेदी किती, हे विचारले आहे.	+ ३४५ + ७८९ ----- ११३४
कोणती क्रिया करावी लागेल ?	बेरीज	
उमाकाकूनी एकूण ११३४ रुपयांची खरेदी केली.		

- ◆ एका रेफ्रिजरेटरची किंमत ₹ १३,७५० व एका कपाटाची किंमत ₹ ८,९९९ आहे, तर दोन्ही वस्तू खरेदी केल्यास दुकानदाराला एकूण किती रुपये द्यावे ?

१ ३ ७ ५ ०	रेफ्रिजरेटरची किंमत
+ ८ ९ ९ ९	कपाटाची किंमत

२ २ ७ ४ ९	दुकानदाराला द्यावी लागणारी रक्कम

दुकानदाराला २२,७४९ रुपये द्यावे.

शाब्दिक उदाहरणे लक्षात घ्या.

टेस्ट सोडवा

ऑनलाईन टेस्ट



9. Word Problems: Addition and Subtraction

Addition

- ◆ Aunt Uma bought 5 kilograms of toordal for ₹ 345 and 20 kilograms of rice for ₹ 789. How much money did Aunt Uma spend?

		Method
What information is given?	The cost of toordal and rice is given.	Cost of dal ₹ 345 Cost of rice ₹ 789
What is asked?	Total cost.	
What method should be used?	Addition	$ \begin{array}{r} 345 \\ + 789 \\ \hline 1134 \end{array} $

Aunt Uma spent ₹ 1134 in all.

- ◆ The cost of a refrigerator is ₹ 13,750 and the cost of a cupboard is ₹ 8,999. How much must we pay the shopkeeper to buy them both ?

$$\begin{array}{r}
 111 \\
 13750 \\
 + 8999 \\
 \hline
 22749
 \end{array}$$

Cost of the refrigerator
Cost of the cupboard
Amount to be paid to the shopkeeper.

The shopkeeper must be paid ₹ 22, 749.

read and understand.

Good Habits

Listen, read aloud, copy and remember.
ऐका, मोठ्याने वाचा, पाहून लिहा आणि लक्षात ठेवा.Unit
Four

कविता मोठ्याने वाचा.

Early to bed,
and early to rise,
Is the way to be healthy,
wealthy and wise.

'अर्लि टु 'बेड अन्ड 'अर्लि टु 'राइझ
इझ द 'वेऽ टु बि 'हेल्थि 'वेल्थि अन्ड 'वाइझ

'वन् 'टू वॉट'एव्हर यु 'डू
'स्टार्ट इट 'वेल अन्ड 'कॅरि इट 'थ्रूऽ

One, two,
whatever you do,
Start it well,
and carry it through.

'वन् थिंग् अट अ 'टाइम्
अन्ड 'दॅट् डन् 'वेल्
इझ अ व्हेरि 'गुड 'रूल
अझ् 'मेनि कन् 'टेल्

One thing at a time
And that done well,
Is a very good rule
As many can tell.

'हार्ट्स् लाइक् 'डोऽझ् विल् ओऽपन् विथ् 'ईझ्
टु 'व्हेरि 'व्हेरि 'स्मॉऽल् 'कीझ्
अन्ड 'डोऽन्ट् फर्'गेट् दट् 'टू अव्ह 'दीझ्
आर् 'थॅन्क् यु 'सर् अन्ड् इफ् यु 'प्लीझ्

Hearts, like doors,
Will open with ease
To very, very small keys.
And don't forget that
Two of these
Are "Thank you, Sir" and
"If you please"!

मागील घटकांवरील अपडेट होत असलेले सर्व व्हिडिओ पहा.

व्हिडिओ पहा



१४. नकाशा आणि खुणा

तुमच्या शाळेच्या/घराच्या परिसरात दिसलेल्या गोष्टींची तुम्ही यादी केलेली आहे. या यादीचे निसर्गनिर्मित व मानवनिर्मित असे वर्गीकरण करा.



हे नेहमी लक्षात ठेवा

मानवनिर्मित गोष्टी तयार करताना आपण नैसर्गिक साधनांचाच वापर करतो. उदा., आपण झाडाच्या लाकडापासून खुर्ची, टेबल, बाके इत्यादी बनवतो.

निसर्ग निर्मित व मानव निर्मित गोष्टींची यादी करा.

टेस्ट सोडवा..

ऑनलाईन टेस्ट



१२. पुरंदरचा वेढा व तह

पुरंदरला मुघलांचा वेढा : पुरंदर हा शिवरायांचा प्रचंड व बळकट किल्ला होता. हा किल्ला घेतल्याशिवाय शिवरायांचा बीमोड होऊ शकणार नाही, हे दिलेरखान जाणून होता. त्यामुळे दिलेरखानाने पुरंदरला वेढा दिला. त्याची फौज फार मोठी होती, पण पुरंदरचा किल्लेदार मुरारबाजी मोठा जिद्दीचा वीर होता. त्याच्या हाताखालचे शिपाई मोठे शूर गडी होते. हे सारे शूर शिपाई घेऊन मुरारबाजी लढाईला उभा राहिला.

दिलेरखानाच्या तोफा कडाडू लागल्या. तोफेचे लालभडक गोळे किल्ल्यावर कोसळू लागले, पण मुरारबाजी व त्याचे मावळे हटले नाहीत. ते अधिक जोराने झुंजू लागले. मुघलांनी तोफांचा भडिमार केला. माचीचा बुरूज ढासळला. मुघल माचीवर घुसले. दिलेरखानाने माची जिंकली. मराठ्यांनी वरच्या बालेकिल्ल्याचा आश्रय घेतला. ते लढतच राहिले. दिलेरखान आपल्या छावणीतून ही लढाई बघत होता.

मुरारबाजी रागाने लाल झाला होता. त्याने पाचशे मावळे निवडले. त्यांना घेऊन त्याने मुघलांवर हल्ला करायचा बेत केला. बालेकिल्ल्याचा दरवाजा उघडला. 'हर हर महदेव' अशी गर्जना करत मुरारबाजी आणि त्याचे मावळे मुघलांवर तुटून पडले. थोडा वेळ भयंकर लढाई झाली. मुघलांचे सैन्य अफाट होते, पण मराठ्यांनी त्या सैन्याचा धुव्वा उडवला. शेवटी मुघलांनी माघार घेतली. ते दिलेरखानाच्या छावणीकडे जीव घेऊन पळत सुटले.

मुरारबाजीने त्यांचा पाठलाग सुरू केला. मुरारबाजीचे सैन्य दिलेरखानाच्या छावणीत घुसले. छावणीत एकच गोंधळ माजला. धावाधाव, आरडाओरडा, किंकाळ्या यांचा हाहाकार उडाला. घाईघाईने दिलेरखान हत्तीवर अंबारीत बसला. त्याने समोर पाहिले, तो त्यास मुरारबाजी दिसला. मुरारबाजीची तलवार कोणाच्या छाताडात, कोणाच्या मस्तकात, तर कोणाच्या कंठात घुसत होती. मुरारबाजी कोणालाही आटोपत नव्हता. त्याचे शौर्य बघून दिलेरखान थक्क झाला.

ऑनलाईन टेस्ट



वाचा व समजून घ्या.

इयत्ता चौथी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

14. मिठाचा शोध	Click Here
15. आनंदाचं झाड	Click Here
16. झुळूक मी व्हावे	Click Here
17. म्हणींच्या गमती	Click Here

इयत्ता चौथी - गणित

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

शाब्दिक उदाहरणे-बेरीज वजाबाकी	Click Here
अपूर्णांक	लवकरच
मापन	लवकरच

इयत्ता चौथी - परिसर अभ्यास - 1

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

14 नकाशा आणि खुणा	Click Here
15. माझा जिल्हा माझे राज्य	लवकरच
16. दिवस व रात्र	लवकरच
17. माझी जडणघडण	लवकरच

इयत्ता चौथी - परिसर अभ्यास - 2

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

12. पुरंदरचा वेढा व तह	Click Here
13. बादशाहाच्या हातावर तुरी दिल्या	लवकरच
14. गड आला पण सिंह गेला	लवकरच

Subscribe